

Vattenrening i Kris och Fält

Den kompletta guiden för att hitta, filtrera och rena dricksvatten.
Utgiven av Preppkartan.se

Människan klarar sig tre veckor utan mat, men bara tre dygn utan vatten. Vid ett långvarigt strömavbrott slutar kranarna snabbt att fungera, och det vatten du kan hitta i naturen är sällan säkert att dricka direkt. Att dricka förorenat vatten leder till magsjuka och diarré, vilket snabbt orsakar livsfarlig uttorkning.

För att få säkert dricksvatten krävs i regel två steg: Grovfiltrering (mekanisk rening) följt av Desinfektion (bakterie- och virusdödande).

1. Välj rätt vattenkälla

Allt vatten är inte skapat lika. Välj din källa med omsorg för att minimera risken för farliga smittoämnen och kemikalier.

Prioriteringsordning för vattenkällor:

Regnvatten & Snö: Oftast mycket rent. Samla i rena kärl. (Måste oftast inte renas om det samlas direkt från himlen/rene ytor).

Källvatten/Grundvatten: Vatten som tränger upp ur marken har filtrerats naturligt.

Snabbt strömmande bäckar och åar: Syresatt vatten är bättre än stillastående. Ta vatten högt uppströms, borta från djurhagar och åkrar.

Sjövatten: Ta vattnet en bit ut från land och en bit under ytan (undvik ytvattnet där mycket alger och insekter finns).

Stillastående pölar/diken: Absolut sista utvägen. Kräver rigorös rening och kokning.

2. Steg 1: Filtrering (Mekanisk rening)

Innan du kokar eller kemikaliebehandlar vattnet måste det vara fritt från smuts, lera och partiklar. Bakterier kan "gömma sig" bakom smutspartiklar, vilket gör kemisk rening ineffektiv.

Enkla filtermetoder:

Kaffefilter eller tyg: Häll vattnet genom ett tätt vävt tygstycke (t.ex. en snusnäsduk eller flera lager t-shirt) eller ett kaffefilter.

Vitmossa: Vitmossa (Spagnum) har en naturligt antiseptisk effekt och fungerar utmärkt som ett grovfilter för att få bort partiklar.

Bygg ett eget fältfilter (PET-flaska):

Om vattnet är mycket grumligt kan du bygga ett eget filter med en avskuren PET-flaska (vänd upp och ner med ett hål i korken). Packa i följande ordning nerifrån (korken) och upp:

Bomull, tygbit eller vitmossa (längst ner mot korken).

Krossat träkol från eldstaden (tar bort dålig smak, lukt och vissa kemikalier).

Fin sand.

Grus och småsten (längst upp för att ta de största bitarna).
Häll vattnet genom filtret flera gånger tills det kommer ut klart.

3. Steg 2: Desinfektion (Avdödning)

Nu när vattnet är klart måste du döda de osynliga hoten: bakterier, virus och parasiter.

Metod A: Rullande Kokning (Den säkraste metoden)

Kokning är den absolut säkraste metoden i svensk natur. Det dödar garanterat alla kända virus, bakterier och parasiter.

Så gör du: Låt vattnet koka kraftigt (stora bubblor) i minst 3 minuter. Om vattnet var kraftigt förorenat från början, koka i 5-10 minuter.

Tips: Kokt vatten kan smaka "platt" eftersom syret har kokat bort. Syresätt det igen genom att hälla det fram och tillbaka mellan två rena kärl några gånger.

Metod B: Kemisk Rening (Klor / Tabletter)

Perfekt när du inte kan göra upp eld (t.ex. vid en utrymning eller om du gömmer dig).

Vattenreningstabletter: Klordioxid-tabletter (t.ex. Micropur) dödar bakterier och virus. Följ doseringen på förpackningen. Oftast krävs 30 minuters väntan för bakterier, och upp till 2 timmar för kallt vatten med parasiter.

Hushållsklorin (Nödlösning): Oparfymrad klorin kan användas. Dosera 2 droppar per liter vatten. Rör om och låt stå i 30 minuter. Vattnet ska lukta svagt av klor - gör det inte det, tillsätt 2 droppar till och vänta 15 min. (OBS: Använd aldrig klorin med doft/parfym!)

Metod C: Kommersiella Vattenfilter (LifeStraw / Sawyer)

Dessa är guld värda att ha i sin "Bug Out Bag". De filtrerar mekaniskt bort 99.999% av alla bakterier och parasiter.

Fördel: Du kan dricka direkt ur pölar och bäckar. Kräver ingen väntetid.

Nackdel: De flesta standardfilter tar inte bort virus (eftersom virus är extremt små). I Sverige är dock virus i vilt vatten ovanligt, men vid ett totalt samhällskollaps där avlopp läcker ut i naturen bör vattnet även kokas eller kloreras efter filtreringen.

Metod D: Solens UV-strålning (SODIS)

En metod som används mycket i utvecklingsländer, känd som Solar Water Disinfection.

Så gör du: Fyll en transparent PET-flaska (får ej vara färgad plast eller glas) med helt klart, filtrerat vatten. Lägg den platt i direkt starkt solljus i minst 6 timmar (eller 2 dagar om det är molnigt). UV-strålningen förstör bakteriernas DNA.

4. Smälta Snö & Is (Vintertid)

På vintern finns vatten överallt, men att äta snö kyler ner kroppen inifrån och kostar extremt mycket energi. Smält alltid snön först.

Häll en liten bottenslatt med flytande vatten i kastrullen innan du lägger i snön, annars bränner du sönder kastrullen.

Lägg i snö lite i taget.

Viktigt: Smält snö saknar mineraler och salter. Dricker du bara smält snö under flera dagar riskerar du saltbrist. Tillsätt en nypa salt, lite tallbarr eller vätskeersättning i vattnet.

5. Förvaring av renat vatten

När du väl har renat vatten, se till att inte förorena det igen.

Förvara vattnet mörkt och svalt.

Använd rena, livsmedelsklassade dunkar.

Peta aldrig ner smutsiga fingrar eller slevor i rent vatten. Häll ut vattnet i din kåsa/flaska.